

نشست تخصصی با موضوع «بررسی تأثیرات فیلم‌های اجتماعی حاضر در ادوار جشنواره فیلم فجر بر واقعیت اجتماعی جامعه» با حضور داوود طالقانی، پژوهشگر سینما و فاطمه ترکاشوند، روزنامه‌نگار و جمعی از اساتید و پژوهشگران حوزه رسانه‌ای و اجتماعی برگزار شد. امیرمحمد پیامبر، دبیر نشست و مدیر واحد ارزیابی کدومو، مدیریت پتل گفت‌وگو را برعهده داشت و به جمع‌بندی

نشست تخصصی فیلم و واقعیت اجتماعی برگزار شد

یافته‌های پژوهشی پرداخت، شرکت‌کنندگان در این برنامه که ساعت ۲۰ آغاز شد، به بحث درباره تأثیرات فیلم‌های اجتماعی جشنواره فجر بر واقعیت پرداختند. همچنین در این نشست از پژوهشی درباره نظام محتوایی شش دوره از جشنواره فیلم فجر رونمایی شد. برگزارکنندگان اعلام کردند نتایج این نشست و پژوهش به‌عنوان پایه‌ای برای مطالعات آینده در حوزه رسانه و جامعه مورد استفاده قرار خواهد

گرفت. همچنین گفتنی است روز چهارشنبه یازدهم بهمن با موضوع بررسی چرایی عدم پرداخت به مسائل نسل جدید (نوجوانان) در فیلم‌های جشنواره فجر با حضور دکتر نیره علایی، پژوهشگر و روان‌درمانگر کودک و نوجوان و مسعود کارگر، روزنامه‌نگار و منتقد سینما در محل بلوار کشاورز، خیابان نادری، نش خیابان حجت‌دوست، ساختمان تیبیان برگزار می‌شود.

آقای صحت در دنیای تو ساعت چند است؟

اقبال به «صبحانه با زرافه‌ها» تنها به یمن فرامتن محقق شده است، نه به واسطه کیفیت هنری یا روایتی ساختارشکن

سید بهادر زاهداریان
منتقد و مدرس سینما

رضا در شب عروسی‌اش همراه چند دوست نزدیک خود مواد می‌کشند، رضا او ردوز می‌کند و دوستانش که حال طبیعی ندارند، تلاش می‌کنند تا پنهانی او را از عروسی خارج کرده و مشکل را حل کنند. در این میان لحظات خنده‌داری خلق شده که داستان اصلی فیلم «صبحانه با زرافه‌ها» را شکل می‌دهد. در این فیلم، مصرف مواد مخدر به صورت پی‌درپی و جذاب نمایش داده شده و به‌عنوان راه‌حلی برای فرار از مشکلات معرفی می‌شود و برای حلاوت بیشتر، گریزی نیز به ارتباطات غیراخلاقی بین زنان و مردان دیده می‌شود. این خلاصه صبحانه با زرافه‌هاست اما سروش صحت درباره فیلم چوچه می‌گوید؟

سروش صحت: تم اصلی فیلم درباره بخشش است. این‌که در جهان اگر آدم‌ها همدیگر را بیخشند زندگی زیباتر ادامه پیدا می‌کند و این داستان را در قالب کمدی ارائه کردیم.... چیزی که من و ایمان می‌نویسیم، صرفاً جهان‌بینی ماست و ممکن است هجویه باشد یا نباشد، جز این هرچه بگویم دروغ گفته‌ام.

.... به نظرم صبحانه با زرافه‌ها در ترویج دوستی است. اگر ما در فیلم درباره مواد مخدر صحبت کرده‌ایم، به معنای ترویج آن نیست؛ بلکه می‌خواستیم نشان دهیم که مشکلات از همان نشأت می‌گیرد.... پایان این فیلم تلخ نیست؛ بلکه در کل پایان تلخ است. کدام پایانی را در زندگی سراغ دارید که شیرین باشد؟ با وجود این پایان صبحانه با زرافه‌ها تلخ نیست.

من به‌عنوان مدرس سینما همواره از غامض‌گویی گریزان بوده‌ام اما از کاربرد برخی واژه‌ها گریزی نیست و تنها راه چاره تشریح واژگان و دنیای جدیدشان است. برای شروع باید بدانیم که ما با فیلمی پست مدرن و ابزورد مواجهه‌ایم.

و اما باب اول پست مدرنیته؛ این دوره از ۱۹۵۹ سال پس از گذار از مدرنیسم کم‌کم در جامعه غربی هویدا شد، انسان غربی در دوران مدرنیته در برهوت بزرگ از دست رفتن ارزش‌های اخلاقی و انسانی سرگردان بود و به‌دلیل بی‌پاسخ ماندن پرسش‌های بی‌شمارش در تمام عرصه‌های زندگی از مدرنیته نیز فریاد ناامیدی برآورد که: «من هنوز سرگردانم.» از این‌رو در تکاپوی رسیدن به راه نجات به وضعیت پست مدرنیته در غلغله، غافل از این‌که این بار این او نیست که کنکاش می‌کند و راهبر است، بلکه دنیای سرمایه‌داری او راه این وادی می‌کشاند. جامعه‌ای به‌شدت مصرف‌گرا، تهی از اهداف و معانی بلند، تابوشکن و عاری از مقدسات (هرام مقدسی از خانواده و جامعه زدوده شده).

در این وضعیت بشر به‌دنبال معنای جهان یا هدفی خاص نیست، بلکه صرفاً به‌دنبال گذران امور در حالتی خلسه‌وار است. آن‌هم تحت سیطره پلانیزاع رسانه‌ها از سینما، تلویزیون گرفته تا فضای مجازی و تبلیغات با ذائقه‌سازی کلان نظام سرمایه‌داری در پشت پرده.

و هدف نهایی ایجاد جوامعی همگون با اختلاط نژاد، رنگ و نگاه به دور از هرگونه تفکر و کنش مؤثر که پذیرش هرامری در آن عادی، بلکه واجب و در مرحله بعد برای افراد علی‌الحده می‌نماید. دهکده‌ای جهانی با پردگی مدرن با آسان‌ترین روش برای هدایت تمام مردم دنیا.

یکی از خصوصیات مهم این جامعه توصیف شده بی‌هدفی

و پوچ‌گرایی یا همان ابزوردیسم است، چون هدفی برای انسانش باقی نمانده، آیا این کار اخلاقی است؟ مهم نیست.... آیا این کار مفید است؟ مهم نیست.... آیا این کار برای من آرامش درون به ارمغان می‌آورد یا آرام و قرار از من می‌رباید؟ مهم نیست.... چون پس از حصول به هر یک از این نقیضین چیزی در انتظار انسان پست مدرن نیست؟ تنها نقطه اتکا و لازم‌الاجرا اطاعت از قانون است تا جامعه در کلیت دچار فروپاشی نشود، امری که نقض آن را در فیلم جوکر یک می‌بینیم.

انسان‌هایی که علیه این سیستم شورش می‌کنند و فریاد بر می‌آورند؛ من دچار خفقانم. (ساخت این فیلم‌ها خود سوپایی برای تخلیه هیجانات و اعتراضات قشر اندک و دگراندیش یا معترض است). در جامعه پست مدرن تنها مصرف و گذران امور و تلون فریبنده دنیای صنعتی است که انسان را به پیش می‌راند، جالب است بدانیم که تمامی فلاسفه و اندیشمندان نظریات پست مدرن آینده جامعه پست مدرن را ویران شهر یا دیستوپیا پیش‌بینی کرده‌اند. شهری که هیچ نشانی از آرمان‌های انسانی و سعادت بشری در آن دیده نمی‌شود، شهری تحت سیطره برترین تکنولوژی‌ها با مردمانی منفعل و سرخورده و تنزل‌یافته تا سطح ربات‌ها و حضور انسان ماشین‌ها، یکسان‌سازی وسیع سلیقه‌ها، نژادها و اختلاط قومی و فرهنگی، به‌نهایت برای رسیدن به جامعه‌ای توده‌وار و یکدست. نمونه این تفکر در فیلم‌های لیدرانر (رایدلی اسکات)، مکس دیوانه و چهارگانه ماتریکس به‌وضوح دیده می‌شود. دنیایی سراسر پوچی و بی‌معنا (ابزورد)، حال این سرخوردگی و ابزوردیسم و دورافتادگی از آمال و معانی بلند در هنر جامعه هویدا شده؛ آنچه هنر پست مدرن می‌نامیم. طبیعتاً این مانیفیست پست مدرنیته در موسیقی، رمان و فیلم‌های پست مدرن باز نشر می‌شود، چرا که بازتاب همان جامعه است که از کوزه گرفته‌اند؛ از کوزه همان برون تراود که در اوست.

نمی‌توان در

مورد زرافه‌ها

صحبت کرد و

سیک هنری آن

را در نظر نگرفت

و دچار نقدی

خام‌دستانه شد. ما

با فیلمی مواجهیم در

رونمایی از لوگوو

لوگووموشن «موسی کلیم...»(ع)

«موسی کلیم...»(ع) به کارگردانی ابراهیم

حاتمی کیا رونمایی شد. نسخه سینمایی

و پیش‌نمایش «موسی کلیم...»(ع) به

کارگردانی ابراهیم حاتمی‌کیا، محصول

سیمافیلم و به تهیه‌کنندگی سید محمود

رضوی روایتگر داستان تولد حضرت

موسی(ع) است.

مریلا زارعی، علیرضا کمالی، بهنام تشکر،

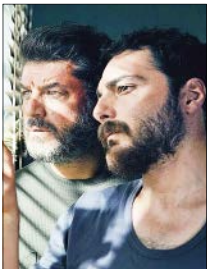
بهاره کیان‌افشار با حضور فرهاد آتیش،

همچنین شکیب شجره، مریم سرمدی و... در

این اثر به ایفای نقش پرداخته‌اند. طراحی

نشانه این فیلم را مسعود نجابتی برعهده

داشته است.

آمادگی یک فیلم برای جایگزینی در جشنواره فجر

روابط عمومی جشنواره فیلم فجر خبر حذف فیلم سینمایی «زمانی در ادبیت» را به کارگردانی محمد نوروزیان و تهیه‌کنندگی نیکی کریمی از جدول جشنواره اعلام کرد. در این خبر منتشر شده از سوی جشنواره

آمده است که به‌دلیل کمبود زمان، هیچ فیلمی جایگزین زمانی در ادبیت در بخش مسابقه سینمای ایران چهل و سومین جشنواره فیلم فجر نخواهد شد اما سید جلال اشکذری تأکید دارد که در گفت‌وگویی شفاهی با دبیر جشنواره، فیلم جدیدش به‌عنوان اولین فهرست رزرو در نظر گرفته شده بود. این کارگردان به ایسنا گفت: آقای شاهسوری به من گفته بودند که فیلم «منوع الخروجی» نخستین فیلم بخش رزرو است و در صورتی که فیلمی به جشنواره نرسد، جایگزین می‌شود. این فیلم الان آماده است و می‌تواند در بخش مسابقه قرار بگیرد. منوع‌الخروجی به کارگردانی سید جلال اشکذری فیلمی اجتماعی است که سام درخشانی، سجاد بابایی، روشنگ گرامی، روح‌ا... زمانی، ساقی حاجی‌پور و نگار نیکدل در آن بازی کرده‌اند.

تدوین شده

مخملباف و دیگری موقعیت مهدی هادی حجازی‌فر که هر دو از یک سبک و زبان هنری در روایت تبعیت می‌کردند اما محتوایی کاملاً متفاوت داشتند. یعنی می‌توان زبان و شیوه‌ای جدید و متفاوت در سینما را آزمود و آن را با محتوایی عاری از ناهنجاری‌ها ارائه کرد.

به زرافه‌ها بازگردیم. محتوای روایت صبحانه با زرافه‌ها را می‌توان به چند بخش کلی تقسیم کرد: ۱. مصرف مواد مخدر ۲. گرهمایی انسان‌های پوچ ۳. ترویج دیدگاه هرچه پیش‌آید، خوش‌آید و گریزی سطحی به تائوت چینگ ۴. عادی‌سازی ابزوردیسم در زندگی و شوخی جلوه دادن زندگی (دو عنصر مهم پست مدرنیته) ۵. جایگاه بخشش در زندگی و کارمای اعمال. با نمایش خوش‌آید چهار ایتیم اول و حجم قابل‌توجهی که در فیلم به خود اختصاص داده‌اند بی‌تردید قبح‌زدایی و عادی‌سازی مسائل فوق کارکرد بیشتری پیدا می‌کنند تا توجه مخاطب به جایگاه بخشش در زندگی و پیام‌های انسانی فیلم.

به خاطر می‌آورم در گذشته فیلمسازی در نئستی مسائلی را از فیلم خود استخراج می‌کرد که در تیلور عینی و مواجهه منطقی با فیلم آن قدر برجسته نبودند. این حقیر به‌عنوان مدرس سینما از فیلمساز دلایل منطقی، علمی و سینمایی خواستم نه تصوراتش را و او پاسخی قانع‌کننده نداشت. پس ناچار پاسخ دادم: شما به مدیوم سینما مسلط نیستی. دوست داری فیلمت آن‌گونه باشد که تعریف می‌کنی و در ذهن ساخته‌ای اما این اثر ذهنیات تو را برای من مخاطب خاص هم تداعی نمی‌کند و این یعنی نقصان در کار تو و خلق اثر هنری‌ات. و سؤال آخر: آیا صبحانه با زرافه‌ها فیلم خوبی است؟ و با توجه به عدم نقدپذیری هنرهای پست مدرن ملاک مابرای قضاوت یک اثر هنری پست مدرن چیست؟

در هنرهای پست مدرن تنها اقبال مخاطب است که میزانی برای اعتبارسنجی اثر محسوب می‌شود و از این منظر صبحانه با زرافه‌ها با اقبال قابل‌توجهی مواجهه شده‌است.

برای تبیین این موضوع و سنجش عیار سینمایی جایگاه زرافه‌ها ناچار به ذکر نمونه‌های شاخص و موفق فرنگی هستم.

فیلم داستان عامه پسند تارانتینو زمانی، تحسین جهانی و اقبال مخاطبان را به خاطر فرم هنری‌اش (روایت پست مدرن) کسب کرد که کمتر کسی خالق اثرش را می‌شناخت و بازگراش نیز در سطح متوسط جهانی قرار داشتند. مخاطبان و منتقدان مقهور زبان و کیفیت هنری اثر شدند و سپس نام تارانتینو عالم‌گیر شد اما اینجا با نمونه نقیض آن مواجهیم. اگر نام بازیگران فیلم و کارگردان اثر را از آن برداریم و بگوییم این فیلمی است با بازیگرانی معمولی و هیچ نام‌آشنایی در آن وجود ندارد، آیا کیفیت ویژه‌ای در این اثر هنری دیده می‌شود و آیا جز دشنام مخاطب و عدم استقبال از فیلم چیزی نصیب سازنده‌اش می‌شود؟ بی‌تردید خیر. بس فراموش نکنیم که اقبال از زرافه‌ها تنها به یمن فرامتن محقق شده‌است، نه به واسطه کیفیت هنری یا روایتی بدیع یا ساختارشکن. از این رواین فیلم برای من در جایگاه نازلی از خلق اثر هنری قرار می‌گیرد. شاید برای خوانندگان جالب باشد در نشست نقدی به همراه آقای رضا درستکار که از مدافعان جدی فیلم هستند، پس از پایان جلسه به من گفت: تو آن قدر از پست مدرنیته و هنر پست مدرن اطلاعات داری که با توجه به فیلمنامه‌نویس بودن‌ت می‌توانی قسمت دوم زرافه‌ها را برای صحت بنویسی و بنده عرض کردم به همین دانش من اطمینان کنید؛ این اثر محلی برای توجه مجدد ندارد.

در پایان برایم تنها یک جمله در ذهنم باقی می‌ماند، آقای صحت عزیز، من با زرافه‌ها صبحانه نمی‌خورم تا ندانم در دنیای تو ساعت چند است؟

رویداد

رونمایی از پوستر یک اثر سینمایی درباره غزه

مستند سینمایی «فرشته‌ها نمی‌میرند» به تهیه‌کنندگی مرتضی شعبانی و کارگردانی محمدرضا ابوالحسنی، با صدای متن از مریلا زارعی در بخش ویژه چهل‌وسومین جشنواره فیلم فجر روی پرده می‌رود. در روزگاری

که زیستن در غزه، از یک حق طبیعی به یک تکلیف تبدیل شده، مردم غزه یاد می‌گیرند چطور از پس این تکلیف بربایند؛ همین جملات کوتاه را می‌توان چکیده داستان مستند یادشده برشمرد. آهنگساز این فیلم، مسعود سخاوت‌دوست وفیلمبراران آن خالد رمضان، محمد مصطفی وفایز فریق‌ه هستند که با تدوین مهدی فارسی و اصلاح رنگ و نور یحیی محمدعلی برای نمایش آماده می‌شود. طراحی‌نشان و پوستر این فیلم توسط محمد اسفند یاری انجام شده‌است. مستند فرشته‌ها نمی‌میرند از جمله محصولات بنیاد سینمایی فارابی است که در بخش ارکان ویژه فجر چهل‌وسوم به نمایش درمی‌آید. فارابی اسمال با سه فیلم مشارکتی «صیاد»، «زیبا صدایم کن» و «اسفند» در جشنواره فجر حضور دارد.